

Ірина Лукач

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри господарського права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
(м. Київ, Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4460-5613>
Researcher ID: <http://www.researcherid.com/rid/G-1566-2017>
lukachiryna@gmail.com

УДК 346.16

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАКРІПЛЕННЯ НЕФІНАНСОВОГО ЗВІТУ В КОНТЕКСТІ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ

АНОТАЦІЯ. У статті розглядається можливість законодавчого закріплення нефінансового звіту як способу впровадження корпоративної соціальної відповідальності (далі – КСВ) в аспекті реалізації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом (далі – ЄС), Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію). У сучасному світі співпраця між державою та корпораціями повинна виходити за межі сплати податків і створення робочих місць. Тенденції в економічній та правовій корпоративній доктрині ХХ ст. довели соціальну складову корпоративної діяльності, що є доповненням до основної функції, тобто отримання прибутку. Це неможливо без відповідальної діяльності бізнесу. КСВ – це новий спосіб спілкування бізнесу, суспільства та держави. З огляду на викладене вище, корпорації є стратегічним внутрішнім партнером держави в сфері сталого економічного розвитку, вони формують основу для функціонування такої співпраці у США та країнах ЄС. Водночас процеси законодавчого регулювання соціальної ролі корпорації в ЄС склалися окремо від США. Європейська модель КСВ відзначається вимогою законодавчого закріплення складання нефінансового звіту для великих підприємств. На основі глобального досвіду концепція КСВ може стати платформою для взаємодії держави, суспільства та глобальних корпорацій.

Метою статті є аналіз Угоди про асоціацію щодо законодавчого впровадження КСВ у контексті імплементації директив ЄС.

Розглянуто різні підходи до впровадження стандартів КСВ. Аналізуються українські джерела, які є методологічно важливими для аргументації економічних і правових передумов упровадження КСВ. Розглядаються перспективи імплементації Директиви 2014/95/ЄС від 22 жовтня 2014 р., що вносить зміни до Директиви 2013/34/ЄС, щодо розкриття нефінансової та різноманітної інформації деякими великими підприємствами і групами.

Автор доходить висновку щодо необхідності закріплення складання нефінансового звіту для великих підприємств у законодавстві про корпоративну соціальну відповідальність в Україні на основі Директиви 2014/95/ЄС.

Ключові слова: нефінансовий звіт; корпоративна соціальна відповідальність; соціальна роль корпорацій; корпорації; акціонерні товариства; Угода про асоціацію.

© Ірина Лукач, 2018

Ірина Лукач

У сучасному світі кожна держава має стратегічні соціальні завдання: побудувати громадянське суспільство та поліпшити добробут своїх громадян. Ці завдання неможливо зробити без державної підтримки. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом (далі – ЄС), Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію)¹, встановила численні цілі, що стоять перед Україною та ЄС, серед яких: запровадити умови для посилення економічних і торговельних відносин, які вестимуть до поступової інтеграції держави до внутрішнього ринку ЄС, зокрема й завдяки створенню поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі, як це визначено у розділі IV “Торгівля і питання, пов’язані з торгівлею” Угоди про асоціацію, та підтримувати зусилля України стосовно завершення переходу до діючої ринкової економіки, у тому числі шляхом поступової адаптації її законодавства до *acquis* ЄС.

XX ст. стало переламним у розумінні ролі бізнесу в громадянському суспільстві. Поступово соціальна орієнтованість підприємств від оригінальної теорії стала нормою поведінки для американських та європейських підприємців². Слід зазначити, що корпоративна соціальна відповідальність (далі – КСВ) має стратегічний глобальний характер. З метою об’єднання зусиль підприємців і профспілок, неурядових організацій та урядових установ, запровадження заходів, що стосуються захисту прав людини і забезпечення їх роботи, стандартів і захисту навколишнього середовища, а також боротьби з корупцією, у 2000 р. було прийнято Глобальний Договір Організації Об’єднаних Націй (далі – ООН), спрямований на сприяння соціальній відповідальності бізнесу та підтримку вирішення підприємницькими колами проблем глобалізації та створення стабільної й всеохопної економіки. Цей документ містить 10 принципів, що покликані об’єднати соціально відповідальні компанії. Зараз він об’єднує тисячі соціально відповідальних підприємств зі 130 країн світу.

Європейська модель КСВ відрізняється від американської тяжінням до нормативного (на рівні комюніке та стратегій) законодавчого регулювання. У пункті 3.1 Комюніке Європейської Комісії та Європейського Парламенту щодо оновленої стратегії ЄС з корпоративної соціальної відповідальності 2011–2014 рр. (далі – Комюніке)³, Європейська

¹ Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 40. Ст. 2021.

² Більш детально про це та природу КСВ див.: І Лукач, ‘Корпоративна соціальна відповідальність як основа розвитку сучасного корпоративного права’ (2015) 5 *Право і суспільство* 67.

³ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Action Plan: European company law and corporate governance – a modern legal framework for more engaged shareholders and sustainable companies /* COM/2012/0740 final */.

комісія забезпечує нове визначення КСВ – “відповідальність компаній з метою їх впливу на суспільство”. Передумовою для досягнення такої відповідальності є дотримання ефективної угоди та колективного договору між соціальними партнерами. З метою відповідності вимогам КСВ повною мірою, компанії повинні мати можливість інтеграції соціальних, екологічних та етичних прав людини, а також враховувати права споживачів у їхній господарській діяльності, вести безпосередню взаємодію із зацікавленими сторонами щодо реалізації таких цілей: максимізація ціни акцій для учасників, зацікавлених сторін та суспільства загалом; передбачення та нейтралізація можливих негативних наслідків у майбутньому.

Правовим оформленням ставлення ЄС до КСВ стало прийняття Директиви 2014/95/ЄС⁴, що запровадило складання нефінансового звіту для великих підприємства як основу юридичного розвитку КСВ для країн – учасниць ЄС. Що стосується *ступеня наукової розробки* проблеми, то питання нефінансової звітності досліджували такі економісти, як В. Домницька, В. Жогло, В. Новіков. Нами розроблено окремі напрями КСВ у своїх попередніх працях, проте можливість законодавчого закріплення нефінансового звіту в контексті Угоди про асоціацію (а саме Директиви 2014/95/ЄС) не було досліджено на належному юридичному рівні.

Метою дослідження є аналіз Угоди про асоціацію щодо законодавчого впровадження КСВ у контексті імплементації директив ЄС.

Потрібно відзначити загальну негативну тенденцію українського підприємництва в оцінці та стратегії соціальних проектів. Дослідження ООН українського бізнесу показало, що 49,1 % компаній у середньому не здійснюють моніторингу соціальних наслідків інноваційного розвитку; 4,29 % роблять це час від часу, і тільки 5,3 % – використовують точні показники⁵.

Правовий компонент надзвичайно важливий КСВ у контексті євроінтеграції. Відповідно до п. 3.4 Комюніке саме компанії мають розробляти звіти про КСВ. Роль відповідних державних органів має полягати у розумному поєднанні заохочуваних та законодавчих заходів впровадження відповідальної поведінки бізнесу. Також необхідно розробити зміни до законодавства, щоб забезпечити прозорість бізнесу.

Впровадження правової стратегії КСВ може відбуватися на трьох рівнях:
– державний – затвердження програм і законів про КСВ;

⁴ Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups [2014] OJ L330/1.

⁵ Н. Волосковець, ‘Корпоративна соціальна відповідальність підприємств як основа інноваційного розвитку сучасної економіки’ (2010) 17 Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки 127.

Ірина Лукач

- громадський – запровадження громадського контролю та нагляду щодо регулювання і стимулювання КСВ. Це означає, що як суб'єкти ініціативи можуть діяти як неурядові організації, так і фондові біржі;
- підприємницький – великі компанії повинні активно ініціювати заходи з КСВ.

ООН визначає державу як одного з найважливіших партнерів у процесі розвитку КСВ. Таким чином, держава може стати регулятором КСВ між суспільством, корпораціями та самою державою. Спеціалісти ООН визначають п'ять важливих тенденцій з метою покращення КСВ: 1) корпоративне управління; 2) звітність та розкриття інформації; 3) участь громадськості; 4) відповідальне управління та виробництво є основними корпоративними операціями, тому вони повинні бути найбільш важливими пунктами порядку денного КСВ; 5) відповідальне споживання⁶.

Підтримка КСВ передбачена низкою статей Угоди про асоціацію, а виконання вимог Директиви 2014/95/ЄС впливає із комплексного аналізу Угоди про асоціацію та директив ЄС. Згідно з ч. 3 ст. 293 Угоди про асоціацію сторони докладають зусиль для спрощення торгівлі товарами з метою сприяння сталому розвитку, зокрема товарами, які є предметом "чесної та етичної торгівлі", а також тими, що пов'язані з принципами корпоративної соціальної відповідальності та підзвітності⁷.

Стаття 422 Угоди про асоціацію також містить відсилку до КСВ. Сторони сприяють встановленню корпоративної соціальної відповідальності та звітності, а також заохочують ведення соціально відповідальної господарської діяльності, яка пропагується Глобальним договором ООН 2000 р., Тристоронньою декларацією Міжнародної організації праці (далі – МОП) щодо засад, котрі стосуються багатонаціональних корпорацій та соціальної політики 1977 р., зі змінами і доповненнями, внесеними у 2006 р., та Керівними принципами Організації економічного співробітництва та розвитку (далі – ОЕСР) для багатонаціональних підприємств 1976 р., зі змінами і доповненнями, внесеними у 2000 р.

Директива 2014/95/ЄС не згадується в Угоді про асоціацію, оскільки вона була прийнята пізніше, однак повинна бути адаптована належним чином із таких міркувань: Директива 2014/95/ЄС вносить зміни до Директиви 2013/34/ЄС про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані звіти деяких видів підприємств, що вносить

⁶ The Role of Governments in Promoting Corporate Responsibility and Private Sector Engagement in Development <www.vub.ac.be/klimostoolkit/sites/default/files/documents/role_of_governments_in_csr.pdf> accessed 18 September 2017.

⁷ Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (н 1).

зміни до Директиви 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради і припиняє дію директив Ради 78/660/ЄЕС та 83/349/ЄЕС⁸.

Додаток XXXV до розділу 13 “Законодавство про заснування та діяльність компаній, корпоративне управління, бухгалтерський облік та аудит” містить зобов’язання України поступово наблизити своє законодавство до законодавства ЄС протягом 3 років із моменту початку дії цієї Угоди, зокрема Директиви 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 17 травня 2006 р. про обов’язковий аудит річних рахунків та консолідованих рахунків, що вносить зміни до директив Ради 78/660/ЄЕС та 83/349/ЄЕС та яка скасовує Директиву 84/253/ЄЕС. Угода про асоціацію набула чинності до 1 вересня 2017 р., саме тому положення Директиви 2014/95/ЄС повинні бути виконані до 1 вересня 2020 р.

У пояснювальній записці до законопроекту “Про внесення змін до Закону України ‘Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні’ (щодо удосконалення деяких положень)” зазначено, що Європейським Парламентом та Радою ЄС прийнято Директиву 2013/34/ЄС про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов’язану звітність певних типів підприємств від 26 червня 2013 р., яка скасовує директиви 78/660/ЄЕС та 83/349/ЄЕС, встановлюючи нові умови складання, подання та оприлюднення фінансової звітності й консолідованої фінансової звітності, а також новий порядок визнання та оцінки певних видів активів і зобов’язань, доходів та витрат. Проте документ не містить положення щодо нефінансової звітності Директиви 2014/95/ЄС⁹.

Як видно з попереднього аналізу, положення Директиви 2014/95/ЄС вносять зміни до Директиви 2013/34/ЄС, саме тому вони мають бути органічно відображені в законодавстві у прив’язці до вимог щодо фінансової звітності.

Важливо, що Директива 2014/95/ЄС при визначенні суб’єктів, які мають становити нефінансовий звіт, оперує не поняттям публічного акціонерного товариства, а великого підприємства. Великі підприємства, які становлять інтерес для суспільства, у яких на дату складання балансу значення такого критерію, як середня кількість працюючих протягом фінансового року, досягає 500 осіб, мають включити у звіт про управління інформацію нефінансового характеру. Що стосується України, то важливо, щоб Директива була імplementована таким чином, щоб

⁸ Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC [2013] OJ L182/19.

⁹ Про внесення змін до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” (щодо удосконалення деяких положень): пояснювальна записка до Закону України від 5 жовтня 2017 р. № 2164-VIII. URL: http://zakon.rada.gov.ua/pls/2web2/webproc4_1?pf3511=62044 (дата звернення: 15.05.2018).

Ірина Лукач

не тільки публічні акціонерні товариства склали нефінансовий звіт, а й підприємства, що мають публічне значення.

З огляду на це, не всі потенційно важливі підприємства для розвитку КСВ в Україні є публічними акціонерними товариствами. Наприклад, у “Новій Пошті”, яка є лідером недержавного ринку доставки пошти, працює 22 000 осіб, хоча це компанія з обмеженою відповідальністю, тоді як “Епіцентр”, найбільша в Україні мережа супермаркетів будівельних товарів, майже не має жодної інформації про кількість своїх співробітників. Якщо Україна підтримує імплементацію Директиви 2014/95/ЄС, то такі великі підприємства будуть зобов’язані подавати свої нефінансові звіти, зокрема, вказуючи інформацію щодо кількості працівників. Також важливо, щоб Україною було адаптовано вимоги щодо консолідованої нефінансової звітності, оскільки багато господарських організацій є членами груп підприємств.

У зв’язку з цим звіт про КСВ був би єдиним джерелом відповідної публічної інформації щодо деяких великих товариств із обмеженою відповідальністю чи об’єднань підприємств. Нефінансовий звіт також включає у себе деяку інформацію про діяльність підприємства. Зокрема, підприємства повинні надати інформацію нефінансового характеру, яка повинна розкривати в обсязі, необхідному для розуміння розвитку підприємства, його функціонування, стан, а також вплив його діяльності, як мінімум, у таких аспектах: екологічному, соціальному та питаннях зайнятості, поваги до прав людини, боротьби з корупцією та хабарництвом, зокрема:

а) короткий опис діючої бізнес-моделі підприємства;

б) опис політики, яку здійснює суб’єкт економічної діяльності, щодо зазначених вище аспектів, включаючи впровадження процесу дью-ділідженс (англ. *due diligence* – належна добросовісність);

в) результати вказаних політик, які були при цьому досягнуті;

г) істотні ризики, пов’язані із зазначеними питаннями, які виникають у зв’язку з діяльністю компанії, і, де можливо і наскільки можливо, залежать від суб’єкта економічної діяльності, включаючи комерційні відносини з іншими контрагентами, продукцію та послуги, які, з високою ймовірністю, можуть викликати значні несприятливі наслідки у зазначених сферах, а також інформацію про те, які кроки зроблені компанією для управління цими ризиками;

г) основні індикатори нефінансового характеру, які відносяться до відповідного бізнесу.

Що стосується державних підприємств, то слід наголосити, що Директива 2014/95/ЄС не містить винятків для будь-яких компаній. Крім того, країни-члени повинні забезпечити існування адекватних та ефектив-

них засобів для гарантування розкриття підприємствами нефінансової інформації відповідно до цієї Директиви. З цією метою країни-члени повинні забезпечити функціонування ефективних національних процедур задля дотримання зобов'язань, передбачених Директивою 2014/95/ЄС, а також доступність таких процедур для всіх фізичних і юридичних осіб, які мають законний інтерес, відповідно до національного законодавства, у дотриманні положень цієї Директиви.

Директива 2014/95/ЄС містить принцип – “Звітуй, або відповідай”. У разі, якщо підприємство не проводить політику щодо одного або більше із перелічених питань, то у нефінансовому звіті повинна вказуватися чітка й аргументована причина цього. Також нефінансовий звіт, де це доцільно, повинен містити посилання на суми, подані у річній фінансовій звітності, а також додаткові пояснення щодо таких сум.

Замість того, щоб робити нефінансову звітність у межах фінансового звіту, підприємства можуть скласти окремий звіт на основі альтернативних, національних, союзних або міжнародних стандартів. У преамбулі до Директиви 2014/95/ЄС згадується декілька прикладів: систему екологічного менеджменту та аудиту (*EMAS – Eco-Management and Audit Scheme*), або міжнародні підходи, такі як Глобальний договір ООН ((*UN Global Compact*)), Керівні принципи підприємницької діяльності в аспекті прав людини (*Guiding Principles on Business and Human Rights*), здійснюючи рамковий підхід ООН, що стосується “захисту та засобів правового захисту”, Керівні принципи ОЕСР для багатонаціональних підприємств (*Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) Guidelines for Multinational Enterprises*), Стандарт ISO 26000 – “Керівництво з соціальної відповідальності” (*International Organisation for Standardisation’s ISO 26000*), Тристороння декларація принципів, що стосуються багатонаціональних корпорацій і соціальної політики МОП (*International Labour Organisation’s Tripartite Declaration of principles concerning multinational enterprises and social policy*), Керівництво зі звітності у сфері сталого розвитку Глобальної ініціативи зі звітності (*Global Reporting Initiative*), або інші визнані міжнародні підходи.

Варто дати характеристику стандарту ISO 26000 як прикладу основи для складання звіту про КСВ. ISO 26000 – це стандарт соціальної відповідальності для всіх організацій та похідних міжнародних стандартів. Для забезпечення узгодженості ISO 26000 адаптував положення відповідних вимог Світової організації торгівлі, Глобального договору, МОП, Глобальної ініціативи зі звітності (GRI) (48) й ОЕСР. ISO 26000 не дає рекомендацій щодо звітування про ефективність соціальної відповідальності, а також не містить санкцій за відсутність такого звіту. Цей стан-

Ірина Лукач

дарт містить орієнтири для підприємств, що прагнуть бути соціально відповідальними. Він надає чітке визначення та описання принципів організації: підзвітність; прозорість; етична поведінка; повага до інтересів зацікавлених сторін; дотримання верховенства закону; дотримання міжнародних норм поведінки; дотримання прав людини¹⁰. Деякі країни (наприклад, Німеччина, Італія) впровадили національні стратегії щодо впровадження стандарту *ISO 26000*. У країнах Північної Європи є спроби зробити державні підприємства сумісними зі стандартом *ISO 26000* та співпрацювати у Північному регіоні для сприяння цим принципам¹¹.

Підкреслюючи соціальну значущість змін, які потрібно внести в українське законодавство щодо розвитку КСВ, необхідно розробити відповідну урядову стратегію. Як показують останні дослідження, надзвичайно важливим є державний контроль та керівництво щодо впровадження КСВ у ролі розробки Плану дій з провадження КСВ.

Потрібно зазначити, що Директива 2014/95/ЄС не має вимоги до держав-членів щодо впровадження національних планів дій із впровадження КСВ. Проте робота щодо їхньої розробки розпочалася у зв'язку з Комюніке, згідно з п. А 4.7 якого держави-члени мали розробити або оновити до середини 2012 р. свої плани або національні списки першочергових заходів із розвитку КСВ у підтримку стратегії Європа-2020, з посиланням на міжнародно визнані принципи, а також основні напрями розвитку КСВ у співпраці з підприємствами та іншими зацікавленими сторонами.

У зв'язку з цим у преамбулі Директиви 2014/95/ЄС зазначається, що держави-члени мають забезпечити адекватні та ефективні засоби, щоб гарантувати наближення нефінансової інформації підприємств відповідно до вимог цієї Директиви. З цією метою країни-члени повинні забезпечити функціонування ефективних національних процедур задля дотримання зобов'язань, передбачених Директивою, а також доступність таких процедур для всіх фізичних та юридичних осіб, які мають законний інтерес, відповідно до національного законодавства, у дотриманні положень Директиви. Отже, прийняття Плану дій щодо КСВ, затверджене Кабінетом Міністрів України, означало б централізований початок реалізації Директиви 2014/95/ЄС.

Висновки. Нефінансовий звіт є видом реалізації КСВ. Законодавче закріплення складання нефінансового звіту є реалізацією Угоди про асоціацію, а саме положень Директиви 2014/95/ЄС. Суб'єктами складання

¹⁰ В Домницька та В Жогло та В Новіков, 'Аналіз головних принципів міжнародного стандарту ISO 26000:2010' (2012) 2 Стандартизація. Сертифікація. Якість. 25.

¹¹ N Williamson and A Stampe-Knippel and T Weber, 'CSR: National Public Policies in the European Union – Compendium 2014' (European Commission, 2014) <<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=12899&langId=en>> accessed May 2017.

нефінансового звіту мають бути великі підприємства, які становлять інтерес для суспільства, в яких на дату складання балансу значення такого критерію, як середня кількість працюючих протягом фінансового року, досягає 500 осіб. При цьому це має бути будь-яка господарська організація, а не лише публічні акціонерні товариства.

Відсутність положень про нефінансовий звіт у законопроектах про фінансову звітність або ж окремого законопроекту про нефінансовий звіт, свідчить про те, що Україна даремно поки що не надає значущості такій формі реалізації КСВ. Підтримка КСВ передбачена низкою статей Угоди про асоціацію, а виконання вимог Директиви 2014/95/ЄС впливає із комплексного аналізу Угоди про асоціацію та директив ЄС.

З метою забезпечення КСВ на сучасному рівні, звіт про управління або нефінансовий звіт повинен містити інформацію, встановлену Директивою 2014/95/ЄС. Якщо підприємство відмовляється писати звіт про КСВ, воно повинне вказати причини такої відмови. Особлива увага має приділятися соціальній відповідальності великих корпорацій та перспективам її посилення, а також змінам їх ідентифікації з урахуванням важливого соціального рівня.

Всі ці проблеми викликають необхідність розробки та встановлення українським урядом Плану дій щодо реалізації КСВ у спосіб, передбачений у відповідних Планах дій більшості європейських країн. Він має бути затверджений Кабінетом Міністрів України та, в підсумку, дасть змогу створити законодавчу, виконавчу та громадську стратегію впровадження КСВ в Україні.

REFERENCES

List of legal documents

Legislation

1. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Action Plan: European company law and corporate governance – a modern legal framework for more engaged shareholders and sustainable companies /* COM/2012/0740 final */ (in English).
2. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC [2013] OJ L182/19 (in English).
3. Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups [2014] OJ L330/1 (in English).

Ірина Лукач

4. The Role of Governments in Promoting Corporate Responsibility and Private Sector Engagement in Development <www.vub.ac.be/klimostoolkit/sites/default/files/documents/role_of_governments_in_csr.pdf > accessed 18 September 2017 (in English).
5. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy "Pro bukhholderskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini" (shchodo udoskonalennia deiakyykh polozhen) [On Amendments to the Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine" (Regarding Improvement of Some Provisions)]: poyasniuvalna zapyska do Zakonu Ukrainy [the explanatory note to Law of Ukraine] vid 5 zhovtnia 2017 r. № 2164-VIII. URL: http://zakon.rada.gov.ua/pls/2web2/webproc4_1?pf3511=62044 (data zvernennia: 15.05.2018) (in Ukrainian).
6. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnyimi derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony, ratyfikovana Zakonom Ukrainy [Association Agreement between Ukraine, on the One Part, and the European Union, the European Atomic Energy Community and Their Member States, on the Other Part Ratified by the Law of Ukraine] vid 16 veresnia 2014 r. № 1678-VII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2014. № 40. St. 2021 (in Ukrainian).

Bibliography

Journal articles

7. Domnytska V ta Zhohlo V ta Novikov V, 'Analiz holovnykh pryntsypiv mizhnarodnoho standartu ISO 26000:2010' ['Analysis of the Main Principles of the International Standard ISO 26000: 2010'] (2012) 2 Standartyzatsiia. Sertyfikatsiia. Yakist 25 (in Ukrainian).
8. Lukach I, 'Korporatyvna sotsialna vidpovidalnist yak osnova rozvytku suchasnoho korporatyvnoho prava' ['Corporate Social Responsibility as the Basis for the Development of Modern Corporate Law'] (2015) 5 Pravo i suspilstvo 67 (in Ukrainian).
9. Voloskovets N, 'Korporatyvna sotsialna vidpovidalnist pidpriemstv yak osnova innovatsiinoho rozvytku suchasnoi ekonomiky' ['Corporate Social Responsibility of Enterprises as the Basis for Innovative Development of Today's Economy'] (2010) 17 Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky 127 (in Ukrainian).

Websites

10. Williamson N and Stampe-Knippel A and Weber T, 'CSR: National Public Policies in the European Union – Compendium 2014' (*European Commission*, 2014) <<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=12899&langId=en>> accessed 16 May 2017 (in English).

Iryna Lukach

LEGISLATIVE ENTRENCHMENT OF A NON-FINANCIAL REPORT IN THE CONTEXT OF THE ASSOCIATION AGREEMENT

ABSTRACT. The article considers the possibility of legislative entrenchment of a non-financial report as a way to introduce corporate social responsibility (hereinafter – CSR) in terms of implementation of the Association Agreement between Ukraine, on the one part, and the European Union (hereinafter – the EU), the European Atomic

Energy Community and their Member States (hereinafter – the Association Agreement). In today's world, cooperation between the State and corporations should go beyond the framework of paying taxes and creating jobs. The trends observed in economic and legal corporate doctrine of the XX century substantiated the social component of corporate activity which is an addition to the main function, that is, earning profit. However, this is impossible without responsible action of business. CSR is a new way of communication between business, society and the State. Given the above, corporations are an internal strategic partner of the State in the context of sustainable economic development, they lay the basis for implementation of such cooperation in the United States and the EU. At the same time, the processes of legislative regulation of a corporation's social role in the EU have been developed separately from the USA. The European CSR model is marked by the requirement of legislative entrenchment of preparation of a non-financial report for large enterprises. Based on global experience, the CSR concept may become a platform for interaction between the State, society and global corporations.

The purpose of the article is to analyze the Association Agreement with regard to legislative introduction of CSR in the context of implementation of the EU directives.

The author considers various approaches to the implementation of corporate social responsibility standards and analyzes the Ukrainian sources which are methodologically important for the argumentation of economic and legal prerequisites for CSR introduction. The article also focuses on the prospects of implementation of Directive 2014/95/EU dated October 22, 2014 amending Directive 2013/34/EU on the disclosure of non-financial and miscellaneous information by some major enterprises and groups.

The author comes to the conclusion that in Ukraine legislation on corporate social responsibility should entrench the preparation of a non-financial report by large enterprises on the basis of Directive 2014/95/EU.

KEYWORDS: non-financial report; corporate social responsibility; social role of corporations; corporations; joint-stock companies; the Association Agreement.